

Asia: VN/16052/2021

Kulttuurin tulevaisuustyöryhmän raportti

Lausunnonantajan lausunto

Miten työryhmän raportti onnistuu sanoittamaan ja viestimään kulttuurialan tilannetta ja kehittämishaasteita alan jälleenrakennuksen ja vahvistamisen tarve huomioiden?

Raportti tarinallistaa kulttuurialan vaikeuksia korona-aikana ja sen jälkeen esimerkillisesti. Kulttuurialan merkitys sekä kansantaloudelle että suomalaiselle yhteiskunnalle tulee osuvasti esille. Se kohdistaa katseen erityisesti alan pirstaloitumiseen, joka tulee erityisen hyvin esille Teuvan kaltaisessa maaseutumaisessa pitäjässä, jossa kulttuuritoimintaa tuottaa kunnan tai suurten laitosten sijasta moni pieni yhdistys, kerho, kansalaisopiston ryhmä tai yksittäinen, yleensä ilman tuloja kulttuuritoiminnastaan sinnittelevä amatööri.

Kuntien roolista raportti kuitenkin toteaa, että se korostuu, koska sivistyspalveluista tulee kunnan keskeisin tehtäväalue. Tämä huomio on harhaanjohtava siinä mielessä, että kulttuuri- tai kulttuuripalvelut toimivat tulevaisuudessa monessa kunnassa, kuten myös Teuvalla, hyvinvointipalveluiden tai vastaavan toimialan tai tehtäväalueen sisällä, erillään kunnan sivistyspalveluista. Sen sijaan tulisi nostaa vieläkin vahvemmin esiin kulttuuripalveluiden merkitys osana kansalaisten hyvinvointia, hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työtä, kulttuurihyvinvointia sekä myös yleistä demokratia- ja kansalaiskasvatustyötä. Raportti nostaakin kulttuurihyvinvointitoiminnan omaksi kokonaisuudeksi esille, mutta hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen osat ja hyte-indikaattorin soveltaminen on kuitenkin epäselkeästi ja osin myös harhaanjohtavasti kyseisen tavoitteen osalta kirjattu. Myös esimerkiksi maakuntaliitoille usein siirretty yleinen kulttuurin kehittämistehtävä ja siihen usein kytketty kulttuurihyvinvoinnin kehittämistehtävä loistaa poissaolollaan, kuten ylipäänsä muutoinkin maakuntaliittojen kulttuuritoiminnan tuen ja ohjauksen yksittäisille kunnille mahdollistava rooli.

Raportti ei myöskään ota riittävästi kantaa erityisesti pienempien kuntien toimintaympäristöissä nousevaan ongelmaan, eli siihen, että suuri osa kulttuurin rahoituksesta on monimutkaisten hankerahoitusten tai avustusten kautta jaettua rahoitusta. Monella pienellä toimijalla, kuten paikallisella kulttuuriyhdistyksellä, ei ole osaamista tai resursseja hakea näitä rahoituksia. Järjestelmä suosii suuria, vakiintuneita kulttuurialan toimijoita sekä freelancer-taiteilijoita.

Rahoitusjärjestelmään tulisi suunnata kuormittavista hankerahoituksista enemmän esimerkiksi kuntien kautta kanavoiduiksi suorarahoitusmekanismeiksi, joilla olisi myös selkeä paikallista taidealaa edistävä kohdistus.

Sen sijaan esimerkiksi yhteiskunnallisen yrittäjyyden, osuustoiminnan ja yh-teisötalouden mahdollisuuksien hyödyntäminen on onnistuneesti otettu huomioon raportissa. Esimerkiksi uusosuuskuntatoiminnan merkitys voi olla huomattava myös harvalukuisemmissa toimintaympäristöissä, joissa rajoja kasvulle voi tuottaa sekä toimijoiden vähyys että yleisön puute ja näistä syntyvä yhdessä tekemisen tarve.

Raportti myös antaa suuria oletuksia kirjastotoimintaa kohden kulttuurin näkökulmasta, ottamatta huomioon, että kirjastolla on myös monia muita tehtäviä esimerkiksi demokratia- ja kansalaiskasvatuksen toimijana sekä kuntalaisten kohtaamispaikkojen ja kuntalaisneuvontapalveluiden tarjoajana. Esimerkiksi laajojen fyysisten kokoelmien ylläpito ei ole monenkaan pienemmän kirjaston lähtökohdista tarkoituksenmukaista, vaan sen tuottama kuormitus voi viedä resurssit muulta tärkeältä työltä.

Mitkä raportin toimenpide-esityksistä ovat mielestänne kaikkein tärkeimmät ja kiireellisimmät toteuttaa (max 5)?

-

Miten voidaan mielestänne vaikuttaa siihen, että työryhmän viestit tulevat huomioiduiksi ja esitykset toteutetuiksi mahdollisimman hyvin seuraavalla hallituskaudella?

-

Lukukohtaiset kommentit

**Luku 1: Annamme kulttuurillemme sille kuuluvan arvostuksen.
Mahdolliset huomionne lukuun ja sen toimenpide-esityksiin.**

-

**Luku 2: Kasvatamme hyvinvointiamme investoimalla kulttuuriin.
Mahdolliset huomionne lukuun ja sen toimenpide-esityksiin.**

-

**Luku 3: Tuemme tekijöitä ja vahvistamme samalla talouttamme.
Mahdolliset huomionne lukuun ja sen toimenpide-esityksiin.**

-

**Luku 4: Teemme tarvittavat rakenteelliset uudistukset freelancereiden työskentelyolosuhteiden parantamiseksi.
Mahdolliset huomionne lukuun ja sen toimenpide-esityksiin.**

-

**Luku 5: Tarjoamme kaikille suomalaisille tasavertaiset mahdollisuudet nauttia kulttuurista.
Mahdolliset huomionne lukuun ja sen toimenpide-esityksiin.**

-

kunta Teuvan
Teuvan kunta